

УДК 330.131.7

Д. С. Мельник,
аспірант кафедри міжнародних фінансів,
ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”

МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ЗАРУБІЖНИМИ БАНКАМИ

У статті розглянуто актуальні питання оцінки фінансових ризиків, сучасні методики оцінки фінансових ризиків, що використовуються зарубіжними банками в управлінні банківськими ризиками, виділено найбільш ефективні методи оцінки ризиків, які дозволяють їх максимально зменшити, а також проаналізовано можливість їх застосування в банківській системі України.

The article deals with topical issues of assessing the financial risks, modern methods of assessing the financial risks, which are used by foreign banks in the management of banking risks, highlights the most effective methods of risk assessment, which allows to minimize the risks, and analyzes their applicability in the banking system of Ukraine.

Ключові слова: фінансовий ризик, банківський ризик, методика оцінки фінансових ризиків, ризик-менеджмент банків.

Key words: financial risk, bank risk, financial risk assessment methodology, risk management of banks.

“Злом є не ризик сам по собі,
а тільки той ризик, який невірно
оцінений і яким неправильно керу-

ють”

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Банківський бізнес в усьому світі виступає однією з найважливіших галузей економіки. Будучи високотехнологічним, він найбільшою мірою чутливий до змін, як на макро-, так і мікрорівні. Як показує практика, подібні зміни пов'язані із зростаючою інтернаціоналізацією кредитних установ та ринків, вдосконаленням банківського законодавства та сучасних комп'ютерних технологій, підвищенням рівня конкуренції, появою на фінансових ринках нових банківських продуктів і послуг [1, с. 8].

Банківська діяльність зумовлює велику кількість ризиків. Оскільки банк, крім функцій бізнесу, несе в собі функцію суспільної значущості і провідника грошово-кредитної політики, то знання, визначення, оцінка і контроль банківських ризиків становить інтерес для великого числа зовнішніх зацікавлених сторін: Центральний банк, акціонери, учасники фінансового ринку, клієнти [2, с. 14].

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемам методів оцінки банківських ризиків присвячені теоретичні та практичні роботи як зарубіжних вчених-економістів, таких як Л. Батракова, Х. Ван Грюнінг, П. Роуз, Дж. мл. Сінкі, Т. Севрук, А. Сандерс, так і вітчизняних науковців, таких як С. Аржевітін, В. Бобиль, В. Вітлінський, Г. Великоіваненко, С. Козьменко, В. Кочетков, В. Міщенко, Т. Осипенко, Г. Панова, Л. Примостка, М. Пуховкіна, С. Савчук, та інші. Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених вивченню банківських ризиків та методології їх оцінки,

в економічній літературі майже не дослідженими є питання застосування зарубіжних сучасних методів оцінки фінансових ризиків як інтегрованої частини системи стратегічного планування банку в Україні.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

У зв'язку з цим метою даної статті є розгляд основних видів банківських фінансових ризиків і методів їх оцінки як основи для можливостей і шляхів управління ними і зведення їх до мінімуму, а також адаптації цих методів до української банківської системи.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ризик присутній у будь-якої операції, тільки він може бути різних масштабів. Отже, для банківської діяльності важливим є не уникнення ризику взагалі, а передбачення і зниження його до мінімального рівня.

Під фінансовим ризиком прийнято розуміти ймовірність, а точніше — загрозу втрати банком частини своїх ресурсів, недоотримання доходів або створення додаткових витрат у результаті здійснення певних фінансових операцій [3, с. 51].

Основними видами банківських ризиків є наступні.

1. Ринковий ризик — це ризик виникнення у банку збитків внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості фінансових інструментів торгового портфеля і похідних фінансових інструментів кредитної організації, а також курсів іноземних валют і (або) дорогоцінних металів. Ринковий ризик має макроекономічну природу, тобто джерелом ринкових ризиків є макроекономічні показники фінансової системи (індекси ринків, криві процентних

ставок та інше).

Методи оцінки ринкового ризику.

Існують різні методології оцінки можливих втрат за фінансовими інструментами і портфелями, відзначимо основні з них які використовуються провідними банками світу [4, с 142]:

- VaR (Value-at-Risk — “вартість під ризиком”);
- Shortfall;
- Аналітичні підходи (наприклад, дельта-гамма підхід);
- Stress testing (нова методика).

Розглянемо найбільш поширений метод кількісної оцінки величини ринкового ризику торговельних позицій — VaR. VaR — це виражена в грошових одиницях базової валюти оцінка величини, яку не перевищать очікувані протягом даного періоду часу (часовий горизонт) втрати із заданою вірогідністю (рівень довіри). Базою для оцінки VaR є динаміка курсів і цін інструментів за встановлений період часу в минулому.

Часовий горизонт часто вибирається, виходячи з терміну перебування фінансового інструмента в портфелі або його ліквідності, виходячи з мінімального реального терміну, протягом якого можна реалізувати на ринку даний інструмент без істотного збитку. Часовий горизонт вимірюється числом робочих або торгових днів. Рівень довіри, або ймовірність, вибирається залежно від надання переваг за ризиком, виражених в регламентуючих документах банку. На практиці часто використовується рівень в 95% і 99%. Базельський комітет з банківського нагляду рекомендує рівень в 99%, на який орієнтуються наглядові органи, такі як Центральні банки країн ЄС. Так рівень в 99% використовується такими транснаціональними банками Європи, як BNP Paribas (Франція), Deutsche Bank (Німеччина), Barclays PLC (Великобританія), Banco Santander (Іспанія) та іншими [5, с. 59].

Зарубіжними банками величина VaR розраховується трьома основними методами:

- параметричним;
- методом історичного моделювання;
- методом Монте-Карло.

В якості альтернативної міри оцінки ринкового ризику в міжнародній банківській справі може використовуватися методологія Shortfall, яка являє собою середню величину втрат, що перевищують VaR. Shortfall — більш консервативний метод оцінки ризиків, ніж VaR. Для одного і того ж рівня ймовірності Shortfall вимагає резервування більшого капіталу. Таким чином, він дозволяє враховувати великі втрати, які можуть відбутися з невеликою ймовірністю. Він також більш адекватно дозволяє оцінити ризик в такому поширеному на практиці випадку, коли розподіл втрат має “товсті хвости” функції розподілу (відхилення на краях розподілу щільності ймовірностей від нормального розподілу) [5, с. 61].

2. Ризик ліквідності — це ризик втрат, викликаний невідповідністю термінів погашення зобов'язань за активами і пасивами. До цих же втрат необхідно відносити недоотриманий прибуток, пов'язаний з відволіканням ресурсів для підтримки ліквідності.

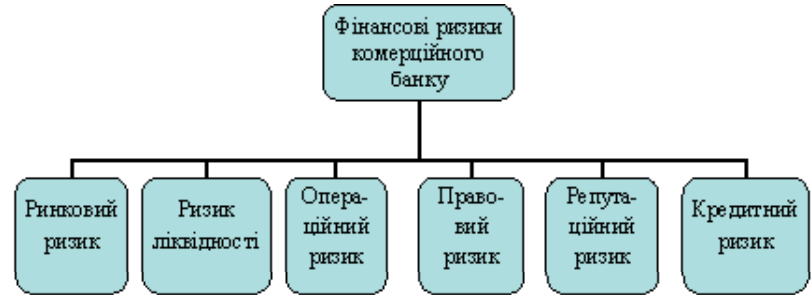

Схема 1. Класифікація фінансових ризиків комерційного банку

Джерело: складено самостійно автором.

Методи оцінки ризику ліквідності.

Коефіцієнтний аналіз. Найбільш поширені методи оцінки ризику ліквідності кредитних організацій ґрунтуються на використанні різних розрахункових коефіцієнтів, що показують співвідношення між обсягами активів і пасивів. Розрахункові коефіцієнти ліквідності у вигляді економічних нормативів входять до складу обов'язкової звітності кредитних організацій і використовуються регуляторами для контролю дотримання банком достатнього рівня ліквідності, як за кордоном, так і в Україні. Коефіцієнтний аналіз проводиться на основі балансових даних банку.

ГЕП-аналіз. На даний момент для оцінки ліквідності як в міжнародних, так і у вітчизняних банках використовується стандартний ГЕП-аналіз об'ємно-часової структури (ОВС) активів і пасивів, розподілених за строками до погашення, а також таблиці платіжного календаря. Метод ГЕП є методом аналізу розриву в термінах погашення вимог і зобов'язань. На практиці розрив в ліквідності визначається як різниця між активами і пасивами, погашення та повернення яких відбудеться в даний момент. Розрив ліквідності представляє в абсолютному вираженні інформацію про відповідність або невідповідність обсягів ресурсів обсягам вкладень на конкретну дату. В результаті аналізу виникає діаграма розривів по основних валютах. Далі здійснюється лімітування допустимої величини співвідношення розриву в той чи інший момент до суми пасивів в той чи інший момент. Зазвичай окремо проводиться аналіз вимог і зобов'язань в національній та іноземній валюті [5, с. 40]. У процесі аналізу розраховуються наступні показники і коефіцієнти:

- показник надлишку (дефіциту) ліквідності;
- коефіцієнти надлишку (дефіциту) ліквідності.

Сценарне моделювання ризиків ліквідності. Недолік ГЕП-аналізу полягає в тому, що отриманий статичний звіт про ліквідність не відображає динаміки інтенсивності потоків платежів, і на його основі не можна оцінити реальну потребу банку у фінансуванні в разі настання несприятливих подій, що впливають на ліквідність банку. Методи сценарного аналізу (стрес-тестування) використовуються провідними банками світу, такими як HSBC Holdings (Великобританія), Bank of America (США), Mitsubishi UFJ Financial Group (Японія), для оцінки потенційного впливу на ризик ліквідності ряду різних змін факторів ризику, що відповідають винятковим, але цілком імовірним подіям, які в загальному вигляді не піддаються прогнозуванню.

Формулу сценарного аналізу можна представити таким чином:

Бізнес банку = поточна позиція + новий бізнес,

де поточна позиція — це позиція банку на звітну дату (зчитується зі сховища);

— новий бізнес — це прогноз по новим обсягами залучення / розміщення засобів [5, с. 39].

Існують наступні типи сценаріїв:

— стандартний сценарій без кризових ситуацій;

— сценарій “криза у банку”: посилення відтоку клієнтських коштів, закриття ряду джерел покупної ліквідності;

— сценарій “криза ринку”: падіння ринкових цін на фінансові інструменти, припинення торгів, неліквідний ринок цінних паперів, великий відтік клієнтських коштів.

VaR-аналіз портфеля з урахуванням ризику ліквідності. Ризик ринкової ліквідності враховується при оцінці ринкового ризику за допомогою методу VaR, який більш детально розглянуто вище. Мірою ризику ринкової ліквідності може служити реалізований спред.

3. Операційний ризик — це ймовірність виникнення збитків у результаті недоліків чи помилок у внутрішніх процесах банку, в діях співробітників та інших осіб, в роботі інформаційних систем, або наслідок зовнішнього впливу.

Методи оцінки операційного ризику.

Система управління операційним ризиком транснаціональних банків набагато складніша, ніж, наприклад, ринковим або кредитним, з наступних причин:

— операційний ризик є внутрішнім ризиком для фінансової організації, тому вкрай складно створити універсальний перелік причин виникнення даного виду ризику;

— операційний ризик дуже складно оцінити кількісним методом в міжнародній банківській діяльності.

У транснаціональних банках з метою моніторингу операційного ризику застосовується система індикаторів рівня операційного ризику (фіксування подій), тобто показників, які пов’язані з рівнем операційного ризику, що приймається кредитною організацією. При визначенні індикатора ризику формулюється гіпотеза про існування в банку об’єктивного вимірного кількісного показника ризику, який характеризує певну групу втрат. В якості індикаторів рівня операційного ризику можуть бути використані:

— відомості про кількість зірваних або незавершених банківських операцій та інших угод, збільшення їх частоти або обсягів;

— плінність кадрів;

— частота допущення помилок і порушень;

— інше.

Базельський комітет пропонує три підходи до розрахунку розміру капіталу на покриття операційного ризику.

Підхід на основі базового індикатора. Даний підхід заснований на прямій залежності рівня операційного ризику (коефіцієнта резервування) від масштабів діяльності організації (валового доходу). В даний час коефіцієнт резервування капіталу під операційний ризик в країнах ЄС становить 15% від середньої величини валового доходу за три попередніх роки [5, с. 25].

Стандартний підхід. На відміну від підходу на основі базового індикатора, стандартний підхід дозволяє

враховувати особливості виникнення операційного ризику в різних напрямках діяльності і визначає розмір зарезервованого капіталу від валового доходу в розрізі стандартних видів діяльності банку.

Вдосконалені підходи. Вдосконалені підходи до оцінки операційного ризику найбільших світових банків припускають використання власних моделей аналізу ризику. Банки можуть застосовувати свої моделі оцінки операційного ризику з дозволу наглядових органів при умові, що вони задовольняють певним кількісним і якісним критеріям. Внутрішньобанківські методи оцінки ризику повинні бути засновані на статистиці банку по операційним втратам протягом як мінімум п’яти років.

Статистичний аналіз розподілу фактичних збитків. Методи, засновані на застосуванні статистичного аналізу розподілу фактичних збитків, дозволяють зробити прогноз потенційних операційних збитків, виходячи з розмірів операційних збитків, що мали місце в даній кредитній організації в минулому. При застосуванні цих методів в якості вихідних даних рекомендується використовувати інформацію, накопичену в аналітичній базі даних про понесені операційні збитки.

Бально-ваговий метод (метод оціночних карт). Сутність бально-вагового методу полягає в оцінці операційного ризику в зіставленні із заходами щодо його мінімізації. На основі експертного аналізу вибираються інформативні, для цілей управління операційним ризиком, показники і визначається їхня відносна значимість (вагові коефіцієнти). Потім обрані показники зводяться в таблиці (оціночні карти) і оцінюються з використанням різних шкал. Отримані результати обробляються з урахуванням вагових коефіцієнтів і зіставляються в розрізі напрямів діяльності кредитної організації, окремих видів банківських операцій та інших угод. Застосування бально-вагового методу (методу оціночних карт) поряд з оцінкою операційного ризику дозволяє виявити слабкі та сильні сторони в управлінні операційним ризиком. Даний метод успішно застосовується такими лідерами світового фінансового ринку, як JPMorgan Chase (США), Credit Agricole SA (Франція) та Industrial & Commercial Bank of China (Китай) [5, с. 35].

Моделювання. В рамках методу моделювання на основі експертного аналізу для напрямів діяльності кредитної організації, окремих видів банківських операцій та інших угод визначаються можливі сценарії виникнення подій або обставин, які призводять до операційних збитків, і розробляється модель розподілу частоти виникнення і розмірів збитків, яка потім використовується для оцінки операційного ризику.

4. Правовий ризик — це ризик виникнення у кредитної організації збитків внаслідок того, що умови договору виявляться неможливо виконати за чинним законодавством або ж що договір виявляться неналежним чином оформлений (в т.ч. втрати через “прогалини” або порушення юридичних вимог чинного законодавства).

Методи оцінки правового ризику.

Оцінка виявленого і ідентифікованого ризику полягає у визначенні:

— ймовірності настання подій або обставин, які призводять до правових ризиків;

— розміру отриманих збитків та їх впливу на фінансовий стан банку;

— ефективності обраних методів мінімізації ризику.

У міжнародній банківській діяльності оцінка проводиться в цілому по банку, а також в розрізі напрямів діяльності, внутрішніх процесів, організаційної структури та банківських продуктів. Для цілей оцінки правового ризику банк, як правило, використовує метод статистичного аналізу розподілу фактичних збитків, який дозволяє зробити прогноз потенційних збитків, виходячи з розмірів збитків, спричинених настанням правового ризику і які мали місце в банку в минулому.

При оцінці рівня правового ризику транснаціональні кредитні організації можуть орієнтуватися на такі основні показники [5, с. 47]:

— зростання (скорочення) кількості скарг та претензій до кредитної організації;

— збільшення (зменшення) випадків порушення законодавства країни, в тому числі про рекламу, банківської таємниці і обмеження монополістичної діяльності;

— збільшення (зменшення) числа і розмірів виплат грошових коштів кредитною організацією на підставі постанов (рішень) судів, рішень органів, уповноважених відповідно до законодавства країни, а також співвідношення числа і сум судових позовів, за якими проведені виплати кредитною організацією і на користь кредитної організації;

— застосування заходів впливу до кредитної організації з боку органів регулювання та нагляду, динаміка застосування зазначених заходів впливу.

5. Репутаційний ризик (ризик втрати ділової репутації) — це ризик виникнення у кредитної організації збитків внаслідок несприятливого сприйняття іміджу банку клієнтами, контрагентами, акціонерами (учасниками), діловими партнерами, регулюючими органами та інше.

Методи оцінки репутаційного ризику.

На сьогоднішній день для оцінки рівня репутаційного ризику зарубіжні банки використовують наступні основні параметри:

— зміна фінансового стану банку, а саме: зміна структури активів банку, їх знецінення в цілому або в частині окремих груп, зміна структури власних коштів (капіталу) банку, скорочення клієнтської бази, зміна структури пасивів (Deutsche Bank, HSBC Holdings);

— зростання (скорочення) кількості скарг і претензій до банку, в тому числі щодо якості обслуговування клієнтів і контрагентів, дотримання звичаїв ділового спілкування (Citigroup, Mizuho Financial Group);

— негативні і позитивні відгуки та повідомлення про банк, його акціонерів, афілійованих осіб, дочірніх і залежних організаціях в засобах масової інформації в порівнянні з іншими банками за визначений період часу (BNP Paribas, Deutsche Bank);

— динаміка частки вимог до афілійованих осіб у загальному обсязі активів банку (BNP Paribas, Citigroup);

— своєчасність розрахунків за дорученням клієнтів і контрагентів банку (Societe Generale, UBS);

— здійснення банком ризикованої кредитної та ринкової політики, зниження або виникнення ймовірності зниження рівня ліквідності і своєчасності розрахунків за дорученням клієнтів і контрагентів (UniCredit S.p.A.);

— зміна ділової репутації афілійованих осіб, акціонерів, дочірніх і залежних організацій, постійних клієнтів та контрагентів банку (Goldman Sachs, Credit Suisse Group);

— виявлення фактів розкрадання, підробок, шахрайства у банку, використання співробітниками в особистих цілях отриманої від клієнтів і контрагентів конфіденційної інформації (Sumitomo Mitsui Financial Group);

— закриття розрахункових рахунків VIP-клієнтами банку тощо (UBS, Credit Suisse Group) [5, с. 64].

6. Кредитний ризик — це ризик виникнення у кредитної організації збитків внаслідок невиконання, несвоєчасного або неповного виконання боржником фінансових зобов'язань перед кредитною організацією відповідно до умов договору.

Методи оцінки кредитного ризику.

Величина кредитного ризику вимірюється сумою, яка може бути втрачена при несплаті або простроченні виплати заборгованості. Оцінка кредитного ризику корпоративних позичальників може здійснюватися двома способами: якісним і кількісним.

Якісна оцінка. Даний спосіб оцінки ризику являє собою словесний опис його рівня шляхом виявлення негативної інформації, на підставі якої визначається кредитний рейтинг позичальника або консолідований рівень ризику. Спираючись на показники по кожному позичальнику, можна визначити середньозважений показник ризику по кредитному портфелю в цілому. Методики українських банків за якісною оцінкою кредитних ризиків у деяких параметрах схожі до зарубіжних банків. Так, практично всі банки розглядають показники фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності і рентабельності, а також ліквідності застави. Різниця полягає в кількості індикаторів, що відповідають одному показнику, і в питомій вазі показників при формуванні загальної оцінки. Слід підкреслити, що кожен банк реалізує своє розуміння ризику, засноване на знанні особливостей клієнтури, обсягу та ціни кредитних ресурсів, а також досвіду роботи ризик-менеджера. Оцінка ризику в українських комерційних банках відбувається саме якісним способом.

Кількісна оцінка. Кількісна оцінка передбачає присвоєння кількісного параметра якісному з метою визначення межі втрат по операції і включення процесу управління ризиками в бізнес-планування. Якщо якісна оцінка дає досить широкі межі показника, то в кількісній оцінці межі конкретні. Кількісний показник визначається шляхом збільшення рівня кредитного ризику (у відсотках) на розмір кредиту.

З кількісної точки зору кредитний ризик являє собою функцію параметрів позики та позичальника. Ступінь ризику, пов'язаного з певним позичальником і видом кредиту, базується на оцінці різних видів ризику, які виникають для банку при наданні кредиту. Сучасний підхід комерційних банків Європейського Союзу до кількісної оцінки кредитного ризику заснований на концепції VaR, що стала загальноприйнятим стандартом для оцінки ринкових ризиків [5, с. 69]. Даний підхід заснований на побудові розподілу ймовірності настання дефолту, оцінці схильності до ризику і рівня безповоротних втрат у разі дефолту.

Базельський комітет пропонує розраховувати коефіцієнт ризику шляхом використання банком зовнішніх кредитних рейтингів або власної (внутрішньої) системи рейтингів активів і позабалансових статей (для розрахунку вимог до капіталу). Зовнішній кредитний рейтинг публікується спеціалізованими рейтинговими агентствами (Moody 's, Standart & Poor' s і т.д.). Рейтингові оцінки виставляються відповідно до платоспроможності країни позичальника, а також з урахуванням строку обігу зобов'язань або окремого кредитного продукту, в результаті чого визначається рейтинг (AAA, BB, D і т.д.) [8].

Внутрішній кредитний рейтинг визначається самим банком шляхом оцінки певних факторів, що відображають імовірність погашення боргу в повному обсязі та вчасно. В якості загальних критеріїв оцінки можна відмітити платоспроможність організації, характеристики кредитного продукту, оцінку зовнішнього середовища і т.д. Отримані рейтингові оцінки можуть використовуватися для складання звітності про якість кредитного портфеля, визначення необхідного рівня капіталу і резерву, визначення вартості кредитних продуктів та прийняття інших управлінських рішень.

При оцінці кредитного ризику на основі внутрішніх рейтингів (підхід IRB) повинні бути дотримані мінімальні умови та вимоги щодо розкриття інформації банку (зазначені в Базельській угоді). Крім того, необхідно отримати схвалення наглядових органів на використання банком підходу IRB. Підхід IRB заснований на вимірюванні непередбачених збитків (UL) і очікуваних збитків (EL). Компоненти ризику включають в себе [7, с. 120]:

— показники ймовірності дефолту (PD), іншими словами, ступінь ризику в відсотках;

— вартість під ризиком дефолту (EAD), іншими словами, вартість активу (величину суми кредиту), схильного до ризику;

— питома вага збитків у разі дефолту (LGD), іншими словами, вартість активів за мінусом їх часткового відшкодування (наприклад, шляхом реалізації застави);

— величину кредитних втрат (CL).

У скороченому вигляді величину кредитних втрат можна уявити таким чином [6, с. 525]:

$$CL = PD * LGD.$$

Компоненти ризику служать в якості ввідних показників (аргументів) для функцій вагових коефіцієнтів ризику, які розробляються для кожного класу активів (наприклад, для корпоративних вимог і роздрібних вимог).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ризик відображає невизначеність результату діяльності банку і можливі несприятливі наслідки у разі неуспіху. До ризику схильні практично всі види банківських операцій. Зараз існує безліч способів оцінки ризиків, а також мінімізації ризиків або відмови від них.

Для будь-якого банку для початку потрібно дати попередню оцінку можливих втрат за допомогою прогностичних методів аналізу наявної статичної та динамічної

достовірної інформації про діяльність самих банків, їх клієнтів, контрагентів, їх постачальників і посередників, конкурентів і різних груп контактних аудиторій. Для цієї мети середнім та малим банкам України, такі як Родовід банк, Дельта банк, Хрещатик, Кліринговий дім тощо, необхідно мати підрозділи, що займаються аналізом рівня ризиків і виробляють заходи з управління ними в системі маркетингу.

Щодо провідних українських банків, таких як Приватбанк, Укрексімбанк, Ощадбанк, вони активно використовують якісні методи оцінки кредитного та інших видів банківських ризиків. Проте на сьогоднішній день для ефективного управління ризиками, необхідно повноцінно застосовувати весь портфель інструментів і методів оцінки ризиків, зокрема кількісних. Банки повинні вдосконалити та адаптувати до вітчизняного фінансового ринку такі всесвітньо визнані концепції, як VaR та IRB.

Також необхідно обирати відповідні методи для оцінки ризику. Адже всі перераховані вище методи мають безліч варіацій, що використовуються залежно від конкретної ситуації та домовленостей з партнерами.

Основою мінімізації негативного впливу на становище банків прийнятих ними ризиків повинна служити інтенсивна робота по підвищенню якості внутрішньобанківського управління ризиками в поєднанні з розширенням інструментів впливу на банки з боку Національного Банку України. В даний час Національним банком в тісній взаємодії з міжнародними організаціями (Базельський комітет з банківського нагляду, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк і Європейський банк реконструкції та розвитку) проводиться робота з підвищення ефективності банківського нагляду, наближенню його до міжнародних вимог та стандартів. Хотілося б відзначити, що прийняття всіма країнами принципів, викладених в рекомендаціях Базельського комітету, сприятиме зміцненню стабільності національних банківських систем, розвитку конкурентних умов на міжнародних фінансових ринках.

Література:

1. Морозова Т. Оценка системы управления рисками в банках // Банковский вестник. — 2006. — № 18, 19 — С. 8—16.
2. Кудинова Т.А. Оценка финансовых рисков // Вестник С-П. Университета. — 2010. — №3. — С. 14.
3. Беляков А.В. Банковские риски. Проблемы учета, управления и регулирования. — М.: БДЦ-Пресс, 2003. — С. 50—52.
4. Дяченко О. Рейтинг банковских рисков: Что пугает банкиров // Банковское обозрение. — 2005. — №1. — С. 142.
5. Костюченко Н. Анализ кредитных рисков, Второе издание. — Санкт-Петербург: "Скифия", 2010. — С. 22—72.
6. Joel Bessis, Risk Management in Banking, third addition, John Wiley & Sons Ltd. — United Kingdom, 2010. — P. 523—540.
7. H Van Greuning, S Brajovic Bratanovic, Analyzing Banking Risk: A framework for assessing corporate governance and financial risk management. — World Bank Publications, 2009. — P. 120—121.